

Enquête *Stand van de Gouden Standaard* voor
gymnasiumopleiding op de scholengemeenschappen

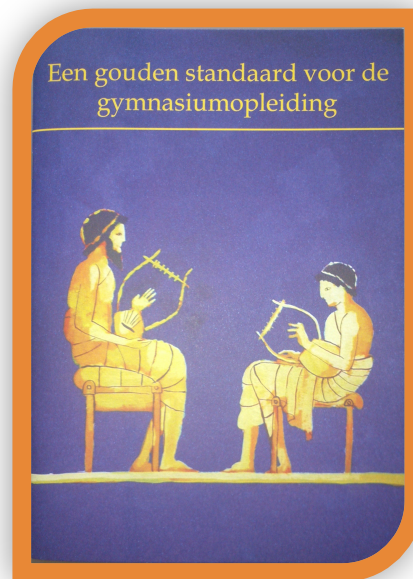

BGV/AOb
september 2015
secretariaat.bgv.aob@kpnmail.nl

Rapportage aan de rectoren

Verslag van de BGV-enquête over de *gouden stand* van gymnasiumopleidingen op de scholengemeenschappen in Nederland.

Een nulmeting.

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord	3
Inleiding.....	3
De enquête.....	4
Participanten en respons	5
Resultaten	5
<i>Resultaten per vraag</i>	5
<i>Thematische bespreking van de resultaten</i>	10
Conclusie en vervolg	15
BGV-enquête schoolleiding.....	i
BGV-enquête docent.....	ii
Overzicht van de resultaten BGV-enquête docent	v
Overzicht van de resultaten BGV-enquête schoolleidingxi	

Voorwoord

Naast een gouden standaard voor kwantitatief onderzoek, voor de economie en voor de geneeskunde, bestaat er sinds de zomer van 2014 ook een gouden standaard voor de gymnasiumopleidingen in Nederland.

De Belangengroep Gymnasiale Vorming van de AOb zet zich in voor de gymnasiale afdelingen van de scholengemeenschappen. Na de publicatie van het rapport *Een gouden standaard voor de gymnasiumopleidingen*, gaven scholen aan behoefte te hebben aan concrete handreikingen, instrumenten of materiaal waarmee zij handen en voeten kunnen geven aan de gouden standaard op de eigen school. De BGV wil hierin voorzien door in 2015 een onderzoek te starten, waarvan de enquête en de gymnasiumcafé's een eerste oriënterende en inventariserende fase vormen. De opbrengst hiervan leidt tot twee vervolgtrajecten waarbij ook weer de medewerking van de scholen gevraagd zal worden. Enerzijds worden alle good practices van gymnasiale vorming op de scholengemeenschappen voor iedereen zichtbaar en toegankelijk gemaakt in de 'etalage' van de BGV-website. Anderzijds wordt een kleine groep scholen na de zomervakantie bezocht. De BGV zal deze scholen volgen in hun streven naar de schooleigen gouden standaard. Het verslag van deze scholen wordt in 2016 aangeboden op de BGV-conferentie bij wijze van exempla om te inspireren of om van te leren.

Inleiding

De gouden standaard voor de gymnasiumopleidingen is een beschrijving van een ideaalbeeld van de organisatie, inrichting en randvoorwaarden van de gymnasiumopleidingen op de categorale gymnasia en de scholengemeenschappen. Een goede gymnasiumopleiding behelst immers meer dan is uit te drukken in doorstroomcijfers en examenresultaten. De gouden standaard geeft richting aan en inspireert tot vormgeving van een gymnasiumopleiding, maar kan ook een referentie zijn om kwaliteit van gymnasiale vorming te borgen en met trots naar buiten te brengen. Het begrip *gymnasiale vorming* roept echter nog vele vragen op zoals, 'Waarin onderscheidt een gymnasiast zich van de atheneïst?', 'Wat zijn de onderwijsbehoeften van een gymnasiast?' en 'Wat willen we de gymnasiast meegeven?'.

Het rapport *Een gouden standaard voor de gymnasiumopleidingen* telt 30 pagina's tekst waarin 'een tamelijk uitputtende lijst van onderwerpen [wordt beschreven] waarvan de school zich rekenschap moet geven, om dan uiteindelijk, in haar eigen verantwoordelijkheid, de keuzes te maken.'¹ Deze beleidskeuzes worden gemaakt vanuit een visie op de gymnasiumopleiding en raken vanzelfsprekend ook de inhoud en onderscheidende waarde van het gymnasiumonderwijs.

¹ Rapport *Een gouden standaard voor de gymnasiumopleidingen*. p. 4

De enquête

De BGV heeft de enquête Gymnasiale Vorming ontwikkeld om de actuele stand van zaken van de gymnasiumopleidingen in beeld te brengen. Zij heeft daartoe eerst alle scholen met een gymnasiumafdeling en alle categorale gymnasia op de kaart gezet.²

Als criterium voor een gymnasiumopleiding is het advies van het ICO (onderdeel van de Dienst Uitvoering Onderwijs) gevolgd:

Op grond van artikel 21 van de wet op het voortgezet onderwijs (WVO) mag een school niet de titel Gymnasium voeren, als leerlingen niet een gymnasiumdiploma kunnen behalen op deze school. Met andere woorden, wanneer beide klassieke talen niet structureel in de bovenbouw meer worden aangeboden en een leerling hierdoor geen gymnasiumdiploma kan behalen, dan mag een dergelijke school zichzelf geen gymnasium noemen.

Op grond van de scholenkaart is een e-mailadresbestand van alle rectoren van deze scholengemeenschappen met een gymnasiumopleiding opgesteld. Dat heeft geresulteerd in een lijst van 300 rectoren, (locatie-)directeuren en bestuurders van elke locatie met een gymnasiumopleiding.

Begin 2015 hebben deze rectoren een informatieve mail ontvangen, waarin de BGV zich voorstelt en het onderzoek en de op handen zijnde enquêtes worden aangekondigd.

Vervolgens is aan elke rector een aparte mail gestuurd met een link naar de enquête voor de schoolleider en een mail met een link naar de enquête voor de docent met het verzoek deze mail door te sturen naar de classicus.

Figuur 1: Proceswijzer

Beide enquêtes bevatten 11 vragen (zie bijlage 1 en 2), waarvan SL-vragen 1, 6, 8, 9 en 10 corresponderen met respectievelijk doc-vraag 1, 7, 4, 9 en 10. SL-vraag 2 en doc-vraag 3, en SL-vraag 7 en doc-vraag 8 en de beide vragen 11 hangen samen (zie tabel 1).

Tabel 1 De BGV-enquête voor de schoolleiding (SL) en voor de docenten (doc)³

V	Enquête schoolleiding (SL)	V	Enquête docent (doc)
1	Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming inhoudt, nl:	1	Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming inhoudt, nl:
2	Welke ruimte voor talentontwikkeling biedt uw school de gymnasiasten?	3	Het extra-curriculaire programma specifiek voor gymnasiasten bestaat uit:
3	Wij profileren op onze school het gymnasium,	2	In de gymnasiumklassen wordt gedifferentieerd

² Zie de *scholenkaart* op de BGV-website www.bgv.aob.nl

³ De volgorde van de vragen is aangepast, zodat vragen die corresponderen naast elkaar staan. Dientengevolge staan er ook vragen naast elkaar die niet corresponderen.

	want (<i>vink alles aan dat voor u van toepassing is</i>)		lesgegeven.
4	In de voorlichting wordt de keuze voor het gymnasium gestimuleerd door:	6	Bij de overgang van G3 naar G4 stellen wij aanvullende eisen aan de cijfers voor Latijn en Grieks (vergelijkbaar met de kernvakken).
5	Bij de bemensing van ons gymnasium kiezen we waar mogelijk voor docenten die affiniteit hebben met het gymnasium.	5	Mijn collega's van andere vakken doen hun best om in de gymnasiumklas raakvlakken met de klassieke talen te benoemen en te benutten in de lessen.
6	Het is bij ons staand beleid dat de vwo-docenten onderscheid maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.	7	Het is bij ons staand beleid dat de vwo-docenten onderscheid maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.
7	De schoolleiding houdt jaarlijks gesprekken met de secties, cq. Vakdocenten van de gymnasiumafdeling.	8	De sectie klassieke talen en de andere vaksecties stemmen minimaal 1x per jaar hun programma op elkaar af.
8	De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:	4	De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:
9	Op onze school laten wij de collega's klassieke talen volledig vrij in de inrichting van hun onderwijs.	9	Op onze school voelen wij ons als classici volledig vrij in de inrichting van hun onderwijs.
10	Wij bieden docenten klassieke talen voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.	10	Wij ervaren als classici voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.
11	Wij stimuleren gymnasiumleerlingen om bovenop het reguliere programma (een) extra vak(ken) te kiezen.	11	Bij ons op school worden gymnasiumleerlingen gestimuleerd om extra vakken te kiezen.

De enquêtevragen zijn afgeleid van adviezen van het rapport van de verkenningscommissie (2010), het rapport Een gouden standaard voor de gymnasiumopleidingen en issues aangebracht door de achterban (contactformulier BGV-site en de BGV-gymnasiumcafés najaar 2014).

Participanten en respons

300 rectoren zijn aangeschreven, van wie 13 de uitnodiging hebben afgewezen. Een drietal (van deze) scholen gaf aan geen gymnasiumopleiding meer aan te bieden. Van de schoolleiders zijn 135 reacties ontvangen en 168 reacties van de docenten, een positieve respons van respectievelijk 45% en 56%. Het hogere aantal respondenten onder de docenten kan worden verklaard doordat ook nog een herinneringsmail is gestuurd via de administratie van de scholen met het verzoek deze mail door te sturen aan de classicus.

Resultaten

Resultaten per vraag

Q1 (SL+doc): Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming inhoudt, nl.:

Realistische verwachtingen en een bewuste keuze voor het gymnasium dragen bij aan een succesvolle schoolloopbaan op het gymnasium.

Schoolleiders en classici laten eenzelfde beeld zien in hun antwoorden op vraag 1. Een meest volmondig 'ja' klinkt over de typische consequenties van de keuze voor het

gymnasium, extra vakken, extra excursies en de Rome- of Griekenlandreis. De 'zelfstandigheid' wordt door een kleiner percentage aangemerkt, terwijl extra huiswerk hoog scoort. Het valt verder op dat slechts circa driekwart van de schoolleiders en docenten aangeeft dat gymnasiale vorming leidt tot meer lessen per week, terwijl in de regel in de onderbouw slechts een deel van de lessen voor Grieks en Latijn wordt gecompenseerd door de kaasschaaf toe te passen op de uren voor andere vakken en in de bovenbouw de studiebelasting voor LTC en GTC met 720 uur (ruim) boven dat van de andere vakken is.

De vele opmerkingen bij de optie 'anders, nl...' (SL 31, Doc 25) geven aan dat het begrip 'gymnasiale vorming' niet vastomlijnd is en veel ruimte laat voor een schooleigen invulling. Veelvuldig wordt aanvullend vakinhoudelijk aanbod genoemd, maar tegelijk ook zijn er veel opmerkingen dat dit aanbod - ook de klassieke excursies en reizen - niet exclusief voor de gymnasiasten geldt.

Over het algemeen komt een beeld naar voren dat leerlingen en ouders goed geïnformeerd zijn over de consequenties van een keuze voor het gymnasium. Voor het evalueren en bewaken van de kwaliteit is het goed om binnen een school deze informatie af te zetten tegen de ontwikkeling van de gymnasiumpopulatie in de onderbouw en in de bovenbouw. Wat zijn de overwegingen van leerlingen die uitstromen om te stoppen? Wat maakt de opleiding onvoorzien zwaar? Wat kan de school veranderen, als leerlingen aangeven goed geïnformeerd te kiezen voor het gymnasium, maar toch veelvuldig uitstromen, omdat de opleiding te zwaar is?

Q2 (SL) Welke ruimte voor talentontwikkeling biedt uw school de gymnasiasten? / Q3 (doc) Het extra-curriculaire aanbod voor gymnasiasten bestaat uit:

Deze vragen zijn alleen aan elkaar te koppelen, als binnen een school de gymnasiumopleiding wordt gezien als een opleiding voor talentvolle leerlingen.

De gymnasiumopleiding is van oudsher een opleidingsalternatief voor getalenteerde vwo-leerlingen die bereid en in staat zijn om meer te investeren in de eigen ontwikkeling.

Op de indicatoren voor 'ruimte aan talentontwikkeling' wordt door de schoolleiders veelvuldig met 'nee' geantwoord of gemiddeld bijna 30% geeft aan die ruimte slechts in een individueel geval te bieden. In gemiddeld circa 50% van de antwoorden wordt het gymnasium dus niet vanzelfsprekend verbonden met talentontwikkeling. De activiteiten die veelal verbonden zijn met onderwijs voor getalenteerden (masterclasses, eigen project/onderzoek, excellentieprogramma buiten school) scoren relatief laag.

Bij vraag 3 geeft 98,2% van de classici aan dat de klassieke excursies een onderdeel van het extra-curriculaire programma uitmaken. Ruwweg 50% voegt daar nog een themadag en/of vakoverstijgend project aan toe. Ook hier zie je dat de 'modernere' vormen van onderwijs minder vanzelfsprekend een onderdeel van de gymnasiale vorming vormen. Het meest opvallend echter zijn de vier scholen waar geen specifiek aanbod is en de docent die – volkomen terecht – opmerkt dat de opties niet extra-curriculair zijn, maar onderdeel van het curriculum. Dat is inderdaad precies wat de Gouden Standaard nastreeft.

Uit de vele opmerkingen bij vraag 2 (21) en 3 (28) valt af te leiden dat er op heel veel scholen heel verschillende initiatieven zijn.

Naast een toelichting op de klassieke extra's (vakinhoud) wordt ook veelvuldig genoemd dat men zoekt naar de intellectuele uitdaging en verbreding voor gymnasiasten.

Het aanbod is nu eens exclusief dan weer voor alle vwo-leerlingen. Voor het evalueren en bewaken van de kwaliteit is het goed om binnen een school alert te blijven op de positie van het gymnasium binnen het talentprogramma en te onderzoeken hoe de verschillende ontwikkelingen binnen de school elkaar kunnen versterken.

Q2 (doc) In de gymnasiumklassen wordt gedifferentieerd lesgegeven.

Passend onderwijs vraagt om differentiatie binnen de klas ook in het VO, ook al zijn leerlingen naar niveau ingedeeld. De docenten in het vwo – en in het bijzonder de vwo+opleidingen als vergaarbak voor iedereen die minimaal het vwo aankan – zien zich vaak gesteld voor grote verschillen binnen de klas.

Een op de vijf classici geeft een bevestigend antwoord. Differentiatie binnen de klassen in het VO is lang als overbodig beschouwd, omdat het VO ten opzichte van het PO al differentieert naar niveau vanaf klas 1 of 2. Deze praktijk staat op gespannen voet met de wens om talenten meer ruimte te geven (Q2 SL), maar is weer in lijn met Q1 waar bijna 90% van de classici en 80% van de schoolleiders aangeeft dat gymnasiale vorming ook meer huiswerk inhoudt.

Q3 (SL) Wij profileren op onze school het gymnasium, want:

De concurrentie voor het gymnasium is sterk toegenomen binnen en buiten de school. Leerlingen en ouders kiezen bewuster voor een opleiding afgaande op de schoolinformatie en lespraktijk.

Het verrast niet dat de open dag wordt benut om het gymnasium te profileren. Toch geeft ook 1 op de 5 schoolleiders aan dat op de open dag het gymnasium niet erg zichtbaar is. Zo'n 40% geeft ook aan geen onderscheid te maken tussen profilering van het atheneum en het gymnasium. De andere helft (55,6%) besteedt op de website juist wel apart aandacht aan het gymnasium. De aandacht voor het gymnasium in de missie (ca. 18%) en visie (ca. 25%) loopt daarbij achter.

In de discussie over een van de uitkomsten van het rapport De toren van Jenga (2011 p.61:2) wordt gewaarschuwd voor het gebrek aan visie en beleid rond het gymnasium en de toenemende concurrentie binnen de school. De 25 opmerkingen van schoolleiders reflecteren een redelijk bewustzijn van het belang van profilering en diverse mogelijkheden worden genoemd. Ook hier klinkt vaak de opmerking dat dit voor alle (getalenteerde) leerlingen geldt. Het is de vraag of je dan nog moet spreken van gymnasiumprofilering.

Q4 (SL) In de voorlichting wordt de keuze voor het gymnasium gestimuleerd door:

Het keuzeproces voor de gymnasiumopleiding begint in groep 8 en loopt door tot in klas 4 en soms zelfs tot aan het CE. Volwassenen rondom de leerling hebben hierin een belangrijke rol.

Volgens de schoolleiding zijn zij samen met de classici het meest verantwoordelijk voor de het werven van nieuwe gymnasiasten. Twee zaken vallen verder op. Van de schoolleiders geeft 26,2% aan dat de rol van de mentor in de keuze voor het gymnasium afhankelijk is van de persoon en 10% van de schoolleiders zegt dat over de decaan. Ruim een kwart van de schoolleiders geeft echter aan dat de decaan hierin geen rol speelt, wat voor ruim 12% van de schoolleiders ook geldt voor de mentoren. Onder de 'anders, nl:' noemt een schoolleider een vakinhoudelijk aspect (extra activiteiten en excursies) waarmee hij ook als enige verder gaat dan de werving onder de leerlingen van groep 8) of onder brugklassers.

In de opmerkingen van schoolleiders klinkt een paar keer door dat de keuze en voorlichting zich beperkt tot de instroom van nieuwe leerlingen. Daar staat ook een school tegenover waar de keuze onder verantwoordelijkheid van het gymnasiumteam valt aangestuurd door de teamleider van het gymnasium. Deze context maakt het gemakkelijker om aan de 'eisen aan een goede voorlichting'(Gouden Standaard p. 26) te voldoen.

Q5 (SL) Bij de bemensing van ons gymnasium kiezen we waar mogelijk voor docenten die affiniteit hebben met het gymnasium.

Gymnasiale vorming is meer dan alleen een vwo met Grieks en Latijn. Docenten en schoolleiding bepalen de invulling en dragen hun eigen 'gevoel bij het gymnasium' over op de leerlingen.

Op de heel voorzichtig geformuleerde vraag over preselectie van het gymnasium-docententeam antwoordt ruim 85% van de schoolleiders bevestigend. Voor 15% van de schoolleiders speelt dit selectie criterium geheel niet.

De vraag legt slechts een praktijk bloot en geeft geen zicht op de onderliggende motieven. In een professionele school worden deze motieven geëxpliciteerd en getoetst aan visie, missie en (gymnasium)beleid.

Q5(doc) Mijn collega's van andere vakken doen hun best om in de gymnasiumklas raakvlakken met de klassieke talent te benoemen en benutten in hun lessen.

Gymnasiale vorming impliceert een opdracht aan alle vakken van de gymnasiumopleiding.

De reactie van de classici op vraag 5 laat zien dat in de praktijk nooit (14/36 van de 168) of merendeels incidenteel (149/128 van de 168) sprake is van brede gymnasiale vorming (indicator 1 en 2: dat hoor ik van collega's; dat hoor ik van leerlingen). Op de twee beleidsindicatoren (daar hebben we overleg over / daar maken we afspraken over) verschuift het beeld naar 40% van de scholen waar nooit overleg/afspraken worden gemaakt. Tegelijk neemt het percentage scholen waar dit structureel wel gebeurt toe. Respectievelijk 10 en 9 scholen geven aan in overleg te zijn en/of afspraken hierover te maken. In de opmerkingen (15) wordt ook opgemerkt dat de school hiermee net gestart is of voornemens is te gaan starten. De publicatie van Gouden Standaard en de Integratie van de cultuur (terug) in het talenonderwijs (jun-aug. 2014) lijken hierin een aanjagend effect te hebben.

In het rapport Het geheim van de blauwe broer (2010) is opnieuw benadrukt dat de praktijk niet zomaar verandert. In een professionele organisatie wordt een cultuur- en gedragsverandering ondersteund door gericht en consequent beleid.

Q6 (SL) + Q7 (doc) Het is bij ons staand beleid dat de vwo-docenten onderscheid maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.

Toetsing biedt een manier om te differentiëren tussen atheneum- en gymnasiumleerlingen.

103 van de 168 docenten en 56 van de 135 schoolleiders geven aan dat in de onder- en bovenbouw nooit wordt gedifferentieerd in toetsing. Los van het hoge aantal is ook het verschil tussen het antwoord van de schoolleiders en classici opmerkelijk. Op respectievelijk 35 (SL) en 32 (doc) van de andere scholen wordt soms wel in de onderbouw gedifferentieerd. Slechts op enkele scholen wordt in de onderbouw altijd (7x doc; 14x SL) of in onder- en bovenbouw altijd (3x doc; 4x SL) gedifferentieerd.

In het kader van passend onderwijs en meer aandacht voor talentontwikkeling in de strijd tegen de zesjescultuur kan de school zichzelf de vraag stellen welke boodschap zij de leerling geeft, als enerzijds meer wordt gevraagd van de gymnasiast, maar dat meer niet in de toetsing wordt meegenomen.

Q6 (doc) Bij de overgang van klas 3G naar 4G stellen wij aanvullende eisen aan de cijfers voor Latijn en Grieks (vergelijkbaar met de kernvakken).

De vakken Grieks en Latijn vormen de kern van de gymnasiale vorming.

Een op de vijf docenten geeft aan dat bij de overgang van klas 3 naar 4 extra eisen worden gesteld aan de cijfers voor Grieks en Latijn.

Grieks en Latijn als vak onder de vakken draagt niet bij aan een sterk gymnasiumprofiel.

Q7 (SL) De schoolleiding houdt jaarlijks gesprekken met de secties, cq. vakdocenten van de gymnasiumafdelingen / Q8 (doc) De sectie klassieke talen en de andere vaksecties stemmen minimaal 1x per jaar hun programma op elkaar af.

Gymnasiale afdelingen lijken strategisch beleid en samenwerking tussen vakken te ontberen (rapport De toren van Jenga (2011 p.61:2).

Ruim 70% van de schoolleiders geeft aan jaarlijks overleg te voeren. Zie hieronder bij de bespreking van Q8 en Q4 (doc) voor een beeld waarover in dat overleg (niet) wordt gesproken. Classici geven aan (Q8 doc) dat samenwerking tussen vakken, behoudens incidentele projecten en excursies maar moeizaam op gang komt in het onderwijs. Bijna 90% van de classici geeft aan dat er van afstemming met andere vakken geen sprake is. Uit de 27 opmerkingen van docenten klinkt regelmatig op dat tijdgebrek hierbij een belemmerende factor is.

Aan goede ideeën is geen gebrek onder de docenten. Het lijkt er ook op dat sinds augustus 2014 (publicatie Gouden Standaard en de integratie van KCV (terug) in de talen) weer meer initiatieven worden ontplooid om vakoverstijgend samen te werken.

Q8 (SL) + Q4 (doc) De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:

Leerlingprestaties zijn niet (alleen) een afspiegeling van de kwaliteit van individuele docenten; gymnasiale afdelingen kunnen alleen functioneren als er sprake is van voldoende verankering binnen de school (rapport De toren van Jenga (2011 p.62:3).

De hier genoemde indicatoren richten zich alleen op kwaliteitsbewaking via beleid aangestuurd en gefaciliteerd door de schoolleiding. Bij de vergelijking van de antwoorden valt op dat de classici beduidend minder positief zijn over de kwaliteitsbewaking door de schoolleiding dan de schoolleiding zelf. Positief is ook hier het aandeel scholen dat hier het lopende schooljaar mee aan de slag is gegaan. Daar waar de schoolleiding de kwaliteit bewaakt geven schoolleiders en classici eenzelfde beeld. De 'doorlopende leerlijn' krijgt het meeste aandacht gevolgd door 'aparte overgangsnormen voor gymnasiasten' en 'ontwikkeltijd voor het gymnasium'. Op 52 (SL) respectievelijk 44 (doc) scholen wordt een aparte gymnasiumwerkgroep gefaciliteerd. De discrepantie kan mogelijk worden verklaard door het begrip 'faciliteren' dat betekenis heeft van 'met taakuren en ruimte in het rooster' tot 'zit in de deskundigheidsbevordering van elke docent'. Uit de opmerkingen van schoolleiders en classici valt op te maken dat op sommige scholen al veel is bereikt, maar ook dat de praktijk op dit punt nog wel weerbarstig is omdat op een scholengemeenschap keuzes moeten worden gemaakt waarvoor geld en middelen worden ingezet.

Het rapport De toren van Jenga (2011 met name p.41-57) biedt een school een handvat om de soorten keuzes en implicaties daarvan binnen de eigen school te identificeren en spiegelen.

Q9 (SL) Op onze school laten wij de collega's klassieke talen volledig vrij in de inrichting van hun onderwijs. / Q9 (doc) Op onze school voelen wij ons als classici volledig vrij in de inrichting van hun onderwijs.

De professionele docent heeft ruimte nodig, zodat hij zijn eigen verantwoordelijkheid kan nemen voor het proces in de klas.

Classici voelen zich en schoolleiders laten hen haast op gelijke wijze vrij. In de opmerkingen (SL: 27; doc: 28) worden veelvuldig mitsen aan het 'ja' verbonden. Schoolleiders geven beleidskaders aan als beperking van de geboden vrijheid. Classici noemen ook veel de contacturen en combiklassen als beperkende factor.

Ruimte voor het individu en ruimte voor het collectief kunnen op gespannen voet met elkaar staan en (vakinhoudelijke) samenwerking in de weg staan. Gymnasiale vorming vraagt een verder gaande samenwerking tussen vakdocenten en vakken dan gebruikelijk is in de huidige onderwijspraktijk.

Q10 (SL) Wij bieden docenten klassieke talen voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken./ Q10 (doc) Wij ervaren als classici voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.

De rol van de vakdocenten is groot in het realiseren van de ambitie die een school heeft voor haar leerlingen. Maar ook de vakdocent kan tegen grenzen aanlopen.

De discrepantie in de antwoorden van schoolleiders en classici is substantieel. Slechts circa 5% van de schoolleiders geeft een ontkennend antwoord tegenover circa 30% van de classici. In de 51 opmerkingen worden veelvuldig de te beperkte contacturen genoemd, combi-klassen, roosterproblemen en soms ook het niveau van de instroom.

Voor de degen worden geslepen is het goed om met elkaar missie en visie te expliciteren in relatie tot het vakonderwijs. Wat willen we, doen we en kunnen we nog meer dan leerlingen voorbereiden op het eindexamen? De samenwerking tussen vakken om tot een totaalprogramma gymnasiale vorming te komen biedt mogelijkheden om de vaklessen beter af te stemmen op de behoeften en capaciteiten van de gymnasiumleerlingen.

Q11 (SL) Wij stimuleren gymnasiumleerlingen om bovenop het reguliere programma (een) extra vak(ken) te kiezen. / Q11 (doc) Bij ons op school worden gymnasiumleerlingen gestimuleerd om extra vakken te kiezen.

Het reguliere vwo-(examen)programma is geen grote uitdaging voor de gymnasiast.(Zeker) als aan de toelating tot het gymnasium hogere voorwaarden worden gesteld, ligt het in lijn om die extra capaciteit te blijven voeden en prikkelen.

Het 'nee' onder de classici (29,2%) klinkt net wat luider dan dat van de schoolleiders (21,5%), maar op gemiddeld 75% van de scholen wordt het kiezen van extra vakken gestimuleerd. Onder de opmerkingen van schoolleiders (21) en classici (41) wordt toegevoegd dat dit integraal (vwo-)beleid is. Het perspectief van de classicus brengt ook in beeld dat juist voor gymnasiasten het kiezen van extra vakken tot (onoverkomelijke) roosterproblemen leidt.

Een discrepantie tussen beoogd beleid en de realisatie daarvan ontstaat gemakkelijk in een organisatie waarin een duidelijke visie ontbreekt. Onderdeel van dat beleid is ook een evaluatieprocedure om het effect van beoogd beleid te volgen en evalueren.

Thematische bespreking van de resultaten

De enquêtevragen zijn erop gericht om een eerste indruk te krijgen van de praktijk van de gymnasiale vorming op de scholengemeenschappen. Rond een drietal thema's zijn docenten en schoolleiders ieder op zijn of haar expertise bevraagd over visie, onderliggende cognitie of praktijk van de gymnasiumopleiding op de eigen school (zie tabel 2). De drie thema's hangen in de praktijk nauw samen, omdat actie op het ene punt doorwerkt op de andere of omdat een ingreep op het ene weinig effect zal hebben als niet ook de andere aspecten in de aanpak worden meegenomen. Zo biedt de enquête scholen ook een spiegel en handvat om naar de kwaliteit van de eigen – complexe – organisatie te kijken en professionalisering rond de gymnasiumopleiding te sturen.

Tabel 2 Relatie enquêtevragen en flankerend beleid rondom de gymnasiumopleiding

Enquêtevraag	Ankers ⁴	Thema's	
Q1 SL Q1 doc	Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming inhoudt, nl:	SL, AV	PR en concurrentie; Gymnasiale vorming;
Q2 SL	Welke ruimte voor talentontwikkeling biedt uw school de gymnasiasten?	SL, R&R, AV	Gymnasiale vorming; PR en concurrentie; Goudenstandaardbeleid
Q2 doc	In de gymnasiumklassen wordt gedifferentieerd lesgegeven.	AV, SL	Gymnasiale vorming; Goudenstandaardbeleid
Q5 doc	Mijn collega's van andere vakken doen hun best om in de gymnasiumklas raakvlakken met de klassieke talen te benoemen en te benutten in de lessen.	AV, SL	Gymnasiale vorming; Goudenstandaardbeleid
Q8 doc	De sectie klassieke talen en de andere vaksecties stemmen minimaal 1x per jaar hun programma op elkaar af.	AV, R&R,	Goudenstandaardbeleid; Gymnasiale vorming
Q3 doc	Het extra-curriculaire programma specifiek voor gymnasiasten bestaat uit:	AV, SL, R&R	Goudenstandaardbeleid; PR en concurrentie; gymnasiale vorming
Q3 SL	Wij profileren op onze school het gymnasium, want <i>(vink alles aan dat voor u van toepassing is)</i>	SL	Goudenstandaardbeleid; PR en concurrentie
Q6 doc	Bij de overgang van G3 naar G4 stellen wij aanvullende eisen aan de cijfers voor Latijn en Grieks (vergelijkbaar met de kernvakken).	SL	Goudenstandaardbeleid; Gymnasiale vorming
Q6 SL Q7 doc	Het is bij ons staand beleid dat de vwo-docenten onderscheid maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.	SL, AV	Goudenstandaardbeleid; gymnasiale vorming
Q4 SL	In de voorlichting wordt de keuze voor het gymnasium gestimuleerd door:	SL	PR en concurrentie; Gymnasiale vorming
Q5 SL	Bij de bemensing van ons gymnasium kiezen we waar mogelijk voor docenten die affiniteit hebben met het gymnasium.	SL, AV	Goudenstandaardbeleid; gymnasiale vorming
Q7 SL	De schoolleiding houdt jaarlijks gesprekken met de secties, cq. vakdocenten van de gymnasiumafdeling.	SL	Goudenstandaardbeleid
Q8 SL Q4 doc	De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:	SL, R&R,	Goudenstandaardbeleid; Gymnasiale vorming
Q9 SL Q9 doc	Op onze school laten wij / voelen de collega's klassieke talen (zich) volledig vrij in de inrichting van hun onderwijs.	SL, R&R	Goudenstandaardbeleid
Q10 SL Q10 doc	Wij bieden /ervaren als docenten klassieke talen voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.	SL, R&R	Goudenstandaardbeleid; Gymnasiale vorming
Q11 SL Q11 doc	Wij stimuleren gymnasiumleerlingen om bovenop het reguliere programma (een) extra vak(ken) te kiezen.	SL, R&R	Gymnasiale vorming; Goudenstandaardbeleid

⁴ Rapport *De toren van Jenga* (2010: p. 64): Schoolleiding (SL); Collega docenten andere vakken (AV); Rooster en Ruimte (RR)

1. PR en concurrentie (intern en extern): combinatie gymnasium/vwo en talentprogramma's

Maatschappelijke ontwikkelingen dragen eraan bij dat de concurrentie om vwo+-leerlingen aan de school te binden, sterk is toegenomen. Waar het gymnasium van oudsher de opleiding was voor de leerling met meer in zijn mars, is er nu een breed aanbod om uit te kiezen. Soms zijn op scholen met een nieuw vwo+-aanbod de toelatingscriteria zelfs hoger dan voor het gymnasium. De groei van het vwo+-aanbod is op scholengemeenschappen veel sterker dan onder de categoriale gymnasia waar talentprogramma's 'gewoon' aan alle gymnasiasten worden aangeboden. Het lijkt erop alsof de scholengemeenschappen in de concurrentiestrijd met categorale gymnasia en scholengemeenschappen in de regio vooral hun energie hebben gestoken in het zoeken naar ander concurrerend aanbod. De valkuil is dat deze concurrentiestrijd in school nog doorwoekert. Het simpel openstellen van het gymnasium of combineren met het alternatief, bijvoorbeeld een TTO-gym, is geen garantie dat de gymnasiumleerling niet toch onderweg ergens wordt weggetrokken van het eigen gymnasium. Al was het maar doordat het nieuwe alternatief met fris elan door iedereen wordt uitgedragen en omdat iedereen omwille van de PR naar buiten is gefocust op de voordelen en het nut van het nieuwe alternatief. Op zichzelf kan de eigen gymnasiumopleiding sterker worden door de invoering van welk vwo+-aanbod dan ook, als de invoer vanuit een visie om gymnasiale vorming wordt gestuurd. Het talenonderwijs van Cambridge, DELF junior en Goethe en van het TTO sluit qua inhoud en didactiek heel goed aan bij het profiel van de gymnasiumleerling. Dat geldt evenzo voor typische technasiumvakken en het aanbod van bijvoorbeeld U-Talent of Pre-University. Zelfs een trippel zoals een Tweetalige Gymnasium Plusklas, kan een goede context bieden voor een 'gouden' leerlijn voor gymnasiale vorming.

Q3 SL: "De school pretendeert recht te doen aan [de drieslag] Leerpotentieel-Ambitie-Talent [School aan Zet] en [wij] willen elke leerling laten excelleren. De gymnasiast is vanuit dit perspectief een specifieke doelgroep die moet worden uitgedaagd op zijn cognitief en schooloverstijgende talenten."

*Q3 SL: "[wij] zijn een streekschool met alle leerwegen. Er is geen alternatief binnen 35 km."
Q3 SL: "wij profileren het gymnasium gelijk met het atheneum." (40,1%)*

Concurrentie op zichzelf is geen bedreiging, zoals ook het gebrek aan concurrentie geen garantie is voor een goede sterke gymnasiumopleiding.

2. Gymnasiale vorming (vakinhoudelijk & vakdidactisch aanbod)

Extra klassieke cultuur. De extra uitdaging van de gymnasiale vorming wordt meestal gezocht in de standaard culturele buiten-de-lesactiviteiten georganiseerd door de sectie klassieke talen. Zo worden de Romereis en soms ook Griekenlandreis en de excursies naar Xanten en Trier vaak genoemd.

*Q1 SL: "De Romereis zit wel in het aanbod van werkweken, maar is niet verplicht voor leerlingen."
"Buitenlandreis is een optie, geen verplichting."*

Q1 Doc: "De Romereis was traditiegetrouw bij ons een reis voor heel 5-vwo. Met de invoering dit schooljaar van de vakken LTC en GTC is deze reis vanaf volgend jaar een onderdeel van het gymnasiumcurriculum geworden."

Daarnaast zijn er de standaard vakinhoudelijke incidentele activiteiten zoals klassiek museum- en theaterbezoek, een lezingaanbod, een klassieke toneelopvoering in de school en de gymnasiumdag of-week. De organisatie en aansturing gebeurt in de regel vanuit de sectie klassieke talen waarbij het de vraag is of daarmee de integratie met andere vakken goed uit de verf kan komen.⁵

Q5 Doc: "Er wordt een gymnasiummiddag georganiseerd waarbij juist de niet-classici workshops verzorgen gerelateerd aan de klassieken."

Q5 Doc: "Wel is het de bedoeling dat ze dieper op hun eigen stof ingaan of zijpaden bewandelen. Dat werkt in de praktijk echter nog niet zo goed."

Anders leren (Q2 doc). Op enkele scholen wordt in het kader van gymnasiale vorming onderwijs aangeboden dat qua didactiek / leerstijl past bij de talenten van de gymnasiumleerling, zoals filosofielessen, het vak *denken en doen, thinking for learning, onderzoek & design, wetenschapsoriëntatie, Da-Vincilessen*⁶, *Kosmos* en individuele maatwerkprojecten.

Q1 SL: "GymnasiumPlus omvat behalve Grieks/Latijn vooral aansluiten bij de leerbehoeften en potentieel van de leerlingen door middel van maatwerktrajecten."

Q2 SL: "Moet alleen allemaal nog verder staand beleid worden. Nu is het nog teveel een kwestie van maatwerk dat afhankelijk is van leerling en/of docent."

Combinatie met ander VWO+-aanbod (Q11 doc/SL). Weer andere scholen zoeken de uitdaging in een combinatie met TTO, technasium, de WON-akademie of versterkt talenonderwijs (Goethe, Cambridge, Delf junior). Het vwo+-aanbod biedt ook ruimte om tegemoet te komen aan de leerstijl van de gymnasiast.

Focus op talen. Op veel wordt onderwijs voor gymnasiasten verbonden met (versterkt) talenonderwijs, Cambridge, Goethe, Delf junior, grammatica. De talige kant van Grieks en Latijn is natuurlijk onmiskenbaar. Daarnaast wordt ook als opbrengst van een gymnasiumdiploma veel talige aspecten genoemd. De gedachte dat het gymnasium vooral voor talige talenten is, de alfa's, heeft als risico dat de getalenteerde b-leerlingen van het gymnasium worden vervreemd. Een blik op de leerlingenlijsten van de bovenbouw maakt echter duidelijk dat Latijn overwegend door leerlingen met een NT- en NG-profiel wordt gekozen. Gymnasiale vorming is veel meer dan (twee) extra talen. De invoering van de vakken LTC, Latijnse taal en cultuur, en GTC, Griekse taal en cultuur, zet de cultuur weer prominent naast de taal. Daarnaast beschrijft het rapport *Het geheim van de blauwe broer* (2010).

Meer van hetzelfde (verbreding met regulier onderwijs). Tot slot zijn er scholen die de breedte zoeken in een aanbod van meer extra vakken.

⁵ Docenten geven aan dat het overleg met andere secties over vakinhoudelijke programma moeizaam tot stand komt.

⁶ Da-Vincilessen betekent 4 uur per week werken aan vakoverstijgende projecten

Toch wordt de noodzaak om een gymnasiast iets meer en ook iets anders te bieden dan het aanbod voor LTC en GTC zeker niet op alle scholen even sterk gevoeld.

Q11 SL: "de gymnasiast maakt al extra uren."

Q11 SL: "Is zelfs verplicht in klas 4."

Q11 SL: "De leerlingen die gymnasium doen met veel capaciteiten worden hierin gestimuleerd. Overigens zijn niet alle gymnasiumleerlingen "sterren". Wel hebben ze vaak een brede belangstelling."

Q11 SL: we stimuleren ze vooral een ander vak te kiezen. Indien het gymnasium niet haalbaar blijkt, hebben ze een vakkenpakket wat geschikt is voor het atheneum."

SL: extra culturele activiteiten in de bovenbouw, m.n. toneelbezoek."

Gymnasiale vorming dus wordt op verschillende wijze geïnterpreteerd. Links van het spectrum de scholen waar het gymnasium gelijk staat aan de vakken / sectie klassieke talen en waar talentontwikkeling al dan niet aan alle vwo-leerling wordt aangeboden. Rechts van het spectrum scholen waar vanuit visie gezocht wordt naar een meer geïntegreerde vakoverstijgende leerlijn voor gymnasiale vorming. Daartussen bewegen zich nog talrijke scholen waar van alles is ontwikkeld en ontwikkeld wordt en waar nog volop wordt gezocht naar een gouden standaard voor de eigen gymnasiumopleiding

3. Schoolbeleid gericht op Gouden Standaard;

Gymnasium in ontwikkeling (positief of negatief). Opvallend vaak wordt opgemerkt dat er dit jaar positieve ontwikkelingen tot herprofilering van het gymnasium zijn of worden opgestart. De aandacht rond de presentatie van de Gouden Standaard voor de gymnasiumopleiding (juni 2014) en de invoering van de vakken LTC en GTC, hebben ertoe geleid dat op veel scholen het gesprek over de gymnasiumopleiding is opgestart of geïntensiveerd.

De noodzaak tot het formuleren van een visie en beleid op het gymnasium werd onder classici al langer gevoeld en is in een drietal recente onderzoeken expliciet op tafel gelegd. In twee onderzoeken, een onder de zelfstandige gymnasia en onder de scholengemeenschappen werd de vraag geadresseerd wat de succes-bevorderende en succes-belemmerende factoren zijn van het vak Latijn. Het derde onderzoek is uitgevoerd door de Verkenningcommissie, ingesteld door de Staatssecretaris van het ministerie OCW, met de opdracht om een analyse te maken van de situatie van het onderwijs in de Klassieke Talen op het vwo en om aanbevelingen te doen voor het oplossen van al langere tijd geconstateerde problemen.

Zowel in het eindrapport van de Verkenningcommissie, *Het geheim van de blauwe broer* (SLO juli 2011) als in de beide rapporten *Latijn en de kracht van de vanzelfsprekendheid* (VRZG⁷ januari 2009) en *De toren van Jenga* (BGV april 2011) wordt groot belang gehecht aan een duidelijk en breed gedragen visie en expliciet beleid op de gymnasiumopleiding, opdat het gymnasium is verankerd binnen de eigen school. Het gymnasium was immers stilaan synoniem geworden aan het atheneum met Latijn en Grieks. Zo'n 'gymnasiumopleiding' wordt verzorgd door de classici in een of twee lokalen binnen de school. Dit soort 'gymnasia' zijn niet zomaar omgevormd tot volwaardige gymnasiumopleidingen.

⁷ De Vereniging Rectoren Zelfstandige Gymnasia is medio 2009 opgegaan in de Stichting Het Zelfstandig Gymnasium (SHZG).

En een schoolleider die de kwaliteitsbewaking van het gymnasium met een gerust hart toevertrouwt aan zijn classici, mag zich best gelukkig prijzen, maar hij kan met gericht beleid het werk van dit duo veel effectiever en zeker ook makkelijker maken.

Q8 SL: "Wij hebben twee vaste 1ste-graadsbevoegde docenten werkzaam in het Gymnasium en die hebben vaak informeel overleg over vele verschillende zaken."

Op de vraag of classici voldoende ruimte ervaren om het vereiste niveau te bereiken (Q10 doc) komt heel veel los. Opvallend vaak ook van docenten wier schoolleiding de enquête niet heeft beantwoord. Te weinig contacturen, combi-klassen, (blok)uren laat in het rooster en dubbele roostering van Latijn of Grieks en andere profielvakken of ook Latijn en Grieks tegelijk los van de enkele alfaleerling zijn punten die – soms ook met begrip voor de financiële keuzes van de schoolleiding – waardoor het vereiste niveau onder druk komt te staan. Zo leveren de enquêtes een heel divers beeld van successen en van zorgen met betrekking tot de gymnasiale vorming in de praktijk. Maar een open gesprek met alle betrokkenen en de wil om een zo goudstralend-mogelijke gymnasiumopleiding met elkaar neer te zetten, bieden een goede context om de kwaliteit van het gymnasium in beeld te brengen en te verbeteren.

Mogelijk levert ook het lopende onderzoek van de BGV een bijdrage aan dit proces.

Conclusie en vervolg

Door de grote en inhoudelijk zeer waardevolle respons op de enquête door meerdere geledingen binnen de scholen ontstaat er nu voor het eerst een algemeen beeld van de 'gouden stand' van het gymnasiale onderwijs op scholengemeenschappen. De schat aan informatie die deze fase van ons onderzoek heeft opgeleverd wordt nu allereerst gedeeld middels dit rapport dat alle respondenten is toegestuurd en dat vervolgens voor iedereen toegankelijk zal zijn op de website van de BGV. Vervolgens zal aan de respondenten een eerste mogelijkheid geboden worden (in de maanden oktober tot en met december 2015) om hun 'pareltjes', die in de enquête benoemd werden, te etaleren op diezelfde site. Tevens zal een zestal scholen in oktober en november 2015, wederom op grond van de evaluatie van de enquête, door de BGV als een 'critical friend' bezocht worden om samen naar de praktijk te kijken, opdat iedereen van iedereen kan leren. Uiteindelijk zullen alle voorbeelden, mogelijkheden en conclusies die dit landelijke onderzoek oplevert gepresenteerd worden op de eerstvolgende BGV-conferentie in 2016.

Uit al het bovenstaande moge wederom blijken waar de BGV voor staat: kennis verzamelen van het gymnasiale, die kennis vervolgens toegankelijk maken en de mogelijkheden creëren om elkaar te vinden en die kennis met elkaar te delen.

BGV-enquête schoolleiding

BGV-Enquête schoolleiding

*1. Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming op onze school inhoudt, nl.:

	ja	nee	n.v.t.
extra vakken Grieks en Latijn	☐	☐	☐
extra toetsen	☐	☐	☐
extra excursies	☐	☐	☐
extra huiswerk	☐	☐	☐
meer lessen per week	☐	☐	☐
minder lessen voor ander vak(ken)	☐	☐	☐
meer zelfstandig werken	☐	☐	☐
Romereis / Griekenlandreis	☐	☐	☐

anders, nl

*2. Welke ruimte voor talentontwikkeling biedt uw school de gymnasiasten?

	ja	nee	individueel geval
verdiepingsstof binnen de vaklessen	☐	☐	☐
excellentieprogramma buiten de standaardvaklessen	☐	☐	☐
deelname aan masterclasses (incidenteel kortlopend onderwijs)	☐	☐	☐
werken aan eigen project/onderzoeksvraag	☐	☐	☐
organiseren van extra activiteiten	☐	☐	☐
meedoen aan opvoeringen, talentenjacht	☐	☐	☐

anders, nl

BGV-Enquête schoolleiding

*3. Wij profileren op onze school het gymnasium, want: (vink alles aan dat voor u van toepassing is)

- de missie besteedt expliciet aandacht aan het gymnasium
- in de visie is een aparte passage aan het gymnasium gewijd
- er is een aparte pagina of sectie op de website
- we organiseren aparte voorlichtingsavonden voor ouders van groep 8
- op de opendag kun je niet om het gymnasium heen
- we hebben een gymnasiumdocententeam
- we houden jaarlijks gesprekken met de secties, cq. vakdocenten van de gymnasiumafdeling
- wij profileren het gymnasium gelijk met het atheneum
- anders, nl

*4. In de voorlichting wordt de keuze voor het gymnasium gestimuleerd door:

	ja	nee	afhankelijk van de persoon
de classici in de vakles	☐	☐	☐
de mentoren	☐	☐	☐
de decaan	☐	☐	☐
de schoolleiding	☐	☐	☐

anders, nl

*5. Bij de bemensing van ons gymnasium kiezen we waar mogelijk voor docenten die affiniteit hebben met het gymnasium.

- ja
- nee

*6. Het is bij ons staand beleid dat de vwo-docenten onderscheid maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.

	leerjaar
altijd	<input type="text"/>
soms	<input type="text"/>
nooit	<input type="text"/>

BGV-Enquête schoolleiding

*7. De schoolleiding houdt jaarlijks gesprekken met de secties, cq. vakdocenten van de gymnasiumafdeling.

- ja
 nee

*8. De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:

	ja	nee	wordt dit schooljaar opgepakt
ontwikkeltijd voor het gymnasiumonderwijs te bieden	☐	☐	☐
intersectie-overleg in de jaaragenda op te nemen	☐	☐	☐
een vast gymnasiumdocententeam	☐	☐	☐
doorlopende leerlijn voor gymnasiale vorming te bewaken	☐	☐	☐
aparte overgangsnormen voor gymnasiasten	☐	☐	☐
gymnasiumwerkgroep te faciliteren	☐	☐	☐
gymnasiale vorming als vast aandachtspunt bij lesbezoeken	☐	☐	☐

anders, nl

*9. Op onze school laten wij de collega's klassieke talen volledig vrij in de inrichting van hun onderwijs.

- ja
 nee

u kunt hier een toelichting of opmerking kwijt.

*10. Wij bieden docenten klassieke talen voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.

	ja	nee
in de onderbouw	☐	☐
in de bovenbouw	☐	☐

BGV-Enquête schoolleiding

***11. Wij stimuleren gymnasiumleerlingen om bovenop het reguliere programma (een) extra vak(ken) te kiezen.**

- ja
 nee

u kunt hier een toelichting of opmerking kwijt.

BGV-enquête docent

BGV-Enquête docent

*1. Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming op onze school inhoudt, nl.:

	ja	nee	n.v.t.
extra vakken Grieks en Latijn	☐	☐	☐
extra toetsen	☐	☐	☐
extra excursies	☐	☐	☐
extra huiswerk	☐	☐	☐
meer lesuren per week	☐	☐	☐
minder lesuren voor ander vak(ken)	☐	☐	☐
meer zelfstandig werken	☐	☐	☐
Romereis / Griekenlandreis	☐	☐	☐

anders, nl

*2. In de gymnasiumklassen wordt gedifferentieerd les gegeven.

- standaard
- in individueel geval
- neen

*3. Het extra-curriculaire programma specifiek voor gymnasiasten bestaat uit :

- thema-avond / themadag
- vakoverstijgende projecten
- excursies met klassieke component
- wetenschapsdag
- er is geen specifiek aanbod voor gymnasiasten

anders, nl

BGV-Enquête docent

*4. De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:

	ja	nee	wordt dit schooljaar opgepakt
ontwikkeltijd voor het gymnasiumonderwijs te bieden	☐	☐	☐
intersectie-overleg in de jaaragenda op te nemen	☐	☐	☐
een vast gymnasiumdocententeam	☐	☐	☐
doorlopende leerlijn voor gymnasiale vorming te bewaken	☐	☐	☐
aparte overgangsnormen voor gymnasiasten	☐	☐	☐
gymnasiumwerkgroep te faciliteren	☐	☐	☐
gymnasiale vorming als vast aandachtspunt bij lesbezoeken	☐	☐	☐
anders, nl	<input type="text"/>		

*5. Mijn collega's van andere vakken doen hun best om in de gymnasiumklas raakvlakken met de klassieke talen te benoemen en te benutten in hun lessen

	nooit	incidenteel	structureel
dat hoor ik van collega's	☐	☐	☐
dat hoor ik van leerlingen	☐	☐	☐
daar hebben we overleg over	☐	☐	☐
daar maken we afspraken over	☐	☐	☐
anders, nl	<input type="text"/>		

*6. Bij de overgang van klas 3G naar 4G stellen wij aanvullende eisen aan de cijfers voor Latijn en Grieks (vergelijkbaar met de kernvakken).

- ja
 nee

*7. Het is bij ons op het vwo stand beleid om onderscheid te maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.

	jaarlaag
altijd	<input type="text"/>
soms	<input type="text"/>
nooit	<input type="text"/>
geen idee	<input type="text"/>

BGV-Enquête docent

***8. De sectie klassieke talen en andere vaksecties stemmen minimaal 1x per jaar hun programma op elkaar af.**

- ja
 nee

u kunt hier een toelichting of opmerking kwijt.

***9. Op onze school voelen wij ons als classici volledig vrij in de inrichting van ons onderwijs.**

- ja
 nee

u kunt hier een toelichting of opmerking kwijt.

***10. Wij ervaren als classici voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.**

	ja	nee
in de onderbouw	☐	☐
in de bovenbouw	☐	☐

u kunt hier een toelichting of opmerking kwijt

***11. Bij ons op school worden gymnasiumleerlingen gestimuleerd om extra vakken te kiezen**

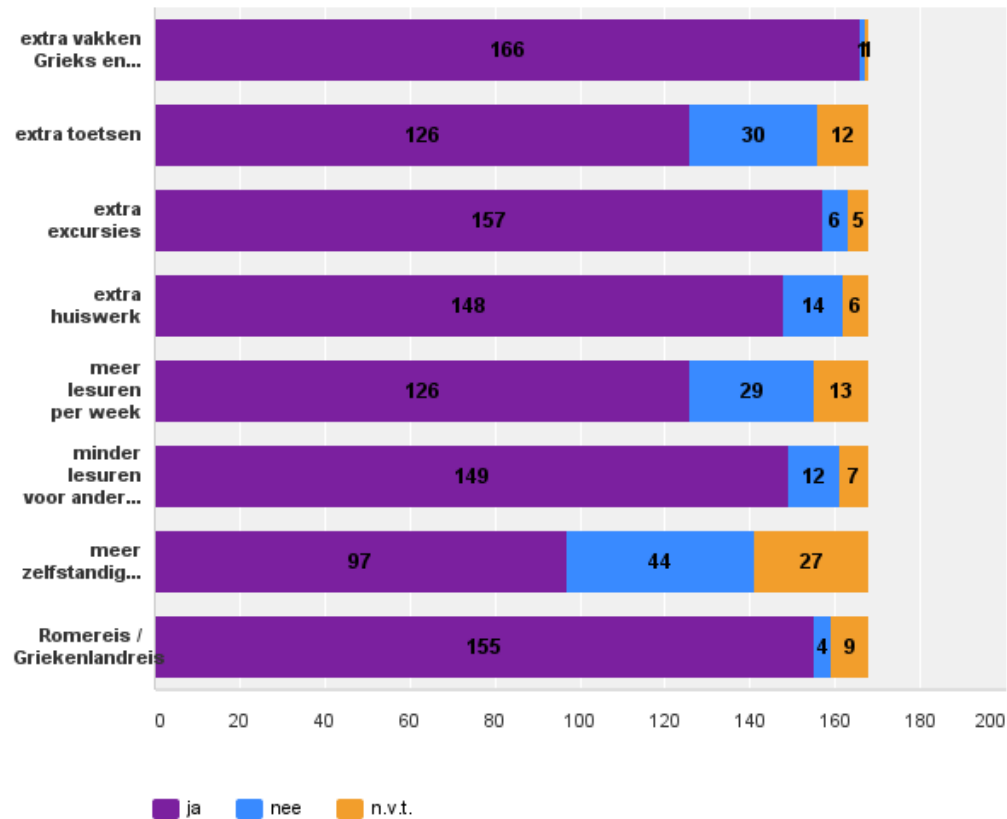
- ja
 nee

u kunt hier een toelichting of opmerking kwijt

Overzicht van de resultaten BGV-enquête docent

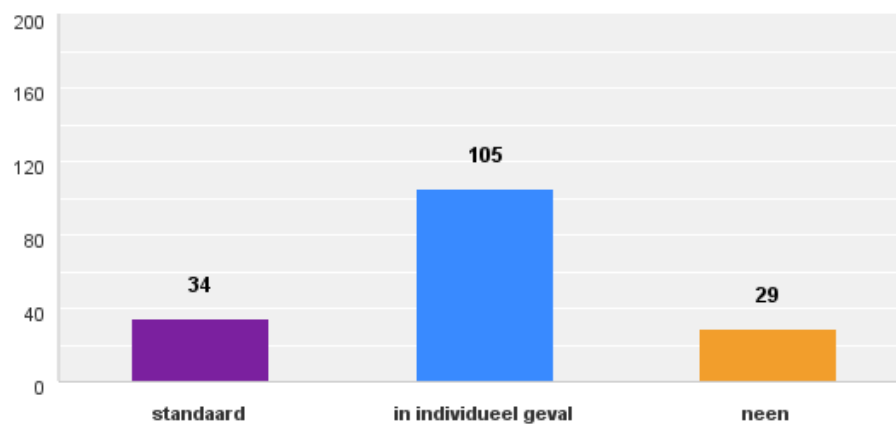
Q1 Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming op onze school inhoudt, nl.:

Answered: 168 Skipped: 0

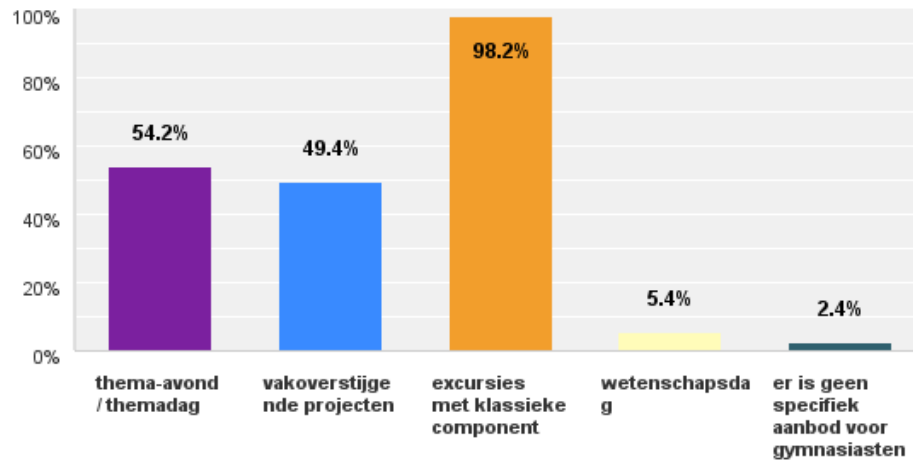
Q2 In de gymnasiumklassen wordt gedifferentieerd les gegeven.

Answered: 168 Skipped: 0

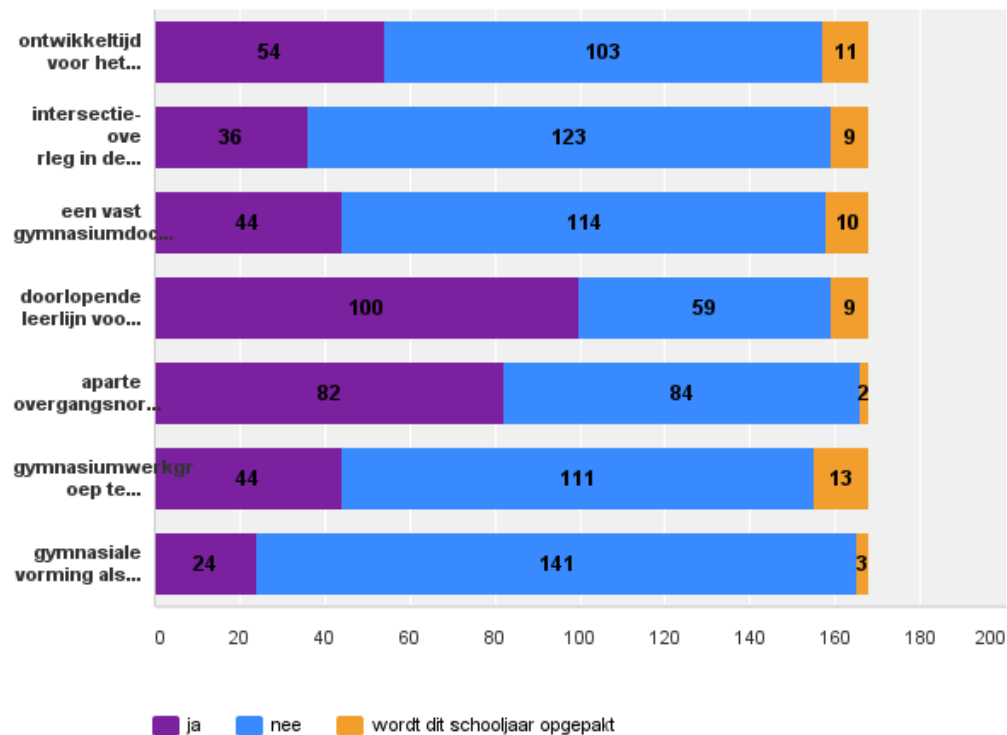
Q3 Het extra-curriculaire programma specifiek voor gymnasiasten bestaat uit :

Answered: 168 Skipped: 0

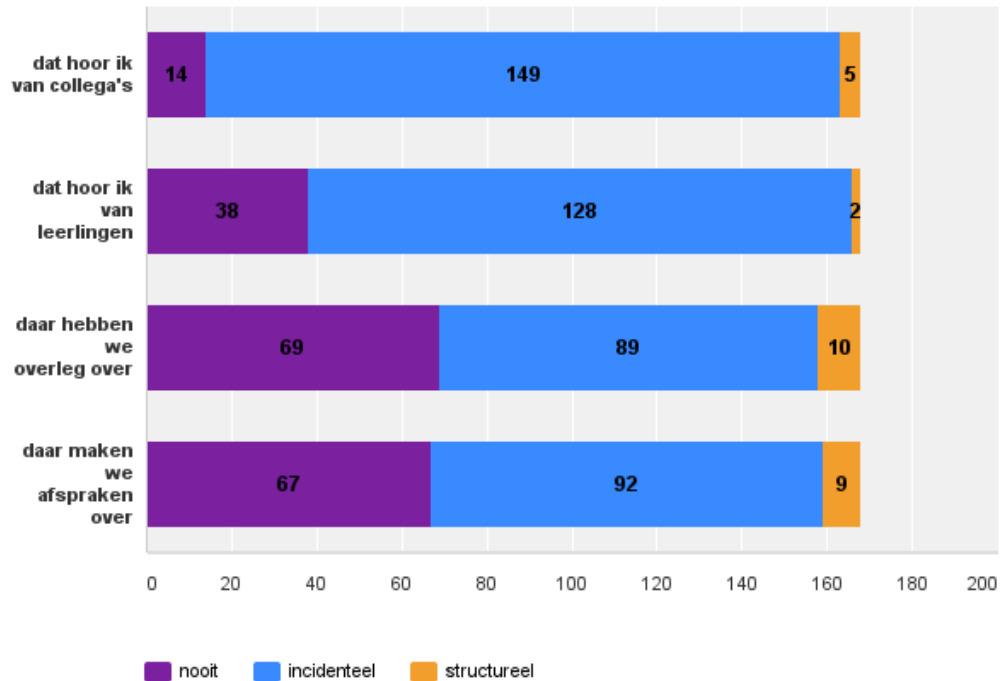
Q4 De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:

Answered: 168 Skipped: 0

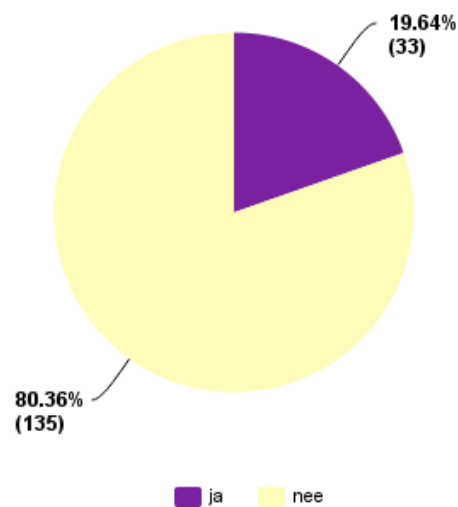
Q5 Mijn collega's van andere vakken doen hun best om in de gymnasiumklas raakvlakken met de klassieke talen te benoemen en te benutten in hun lessen

Answered: 168 Skipped: 0

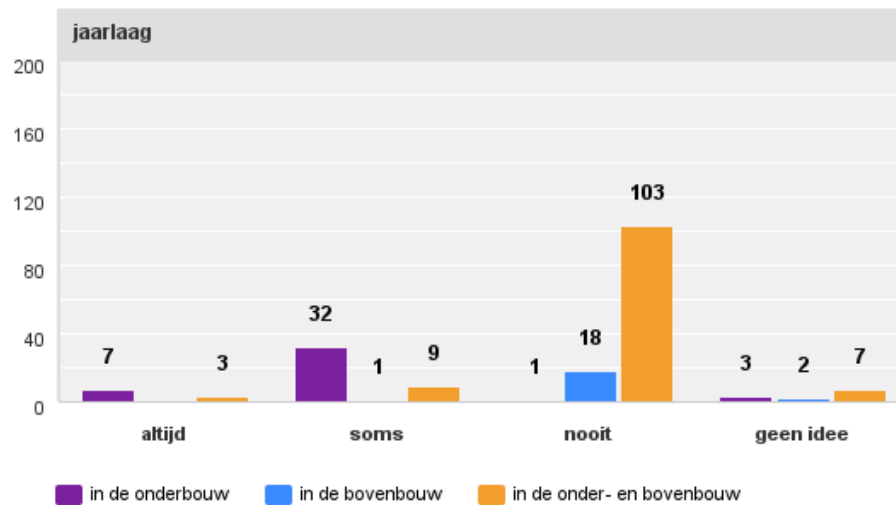
Q6 Bij de overgang van klas 3G naar 4G stellen wij aanvullende eisen aan de cijfers voor Latijn en Grieks (vergelijkbaar met de kernvakken).

Answered: 168 Skipped: 0

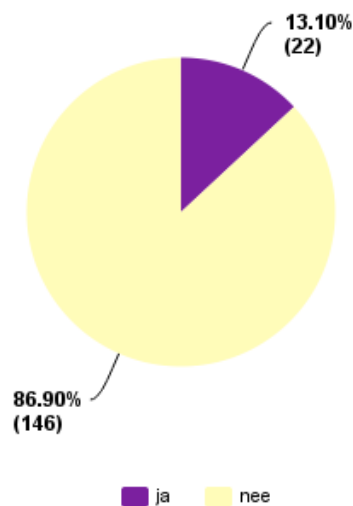
Q7 Het is bij ons op het vwo stand beleid om onderscheid te maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.

Answered: 168 Skipped: 0

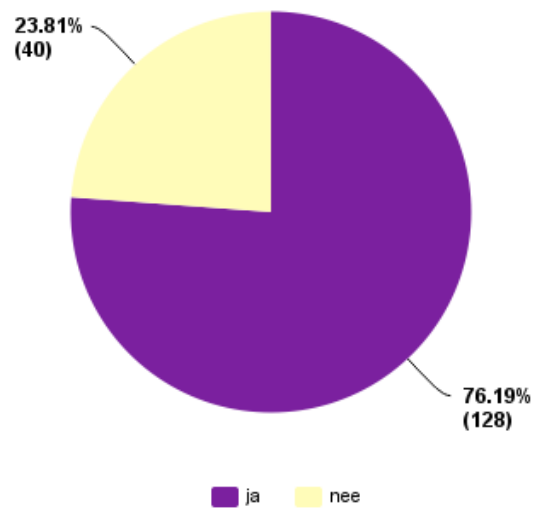
Q8 De sectie klassieke talen en andere vaksecties stemmen minimaal 1x per jaar hun programma op elkaar af.

Answered: 168 Skipped: 0

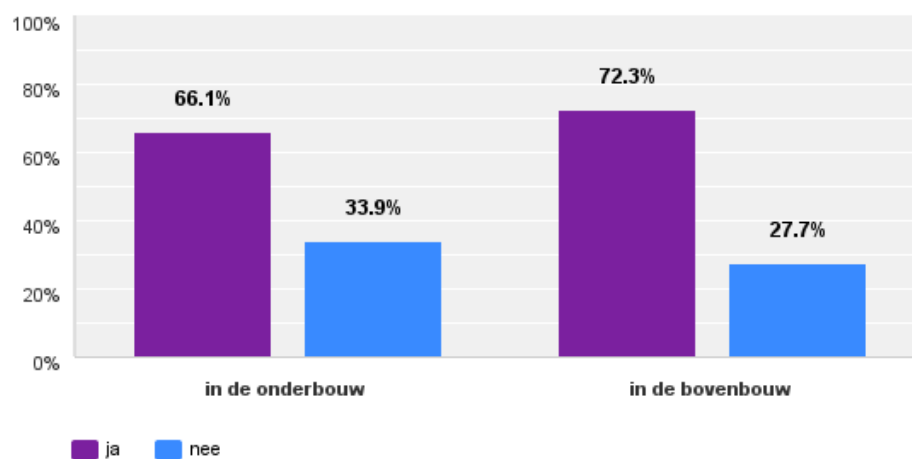
Q9 Op onze school voelen wij ons als classicisten volledig vrij in de inrichting van ons onderwijs.

Answered: 168 Skipped: 0

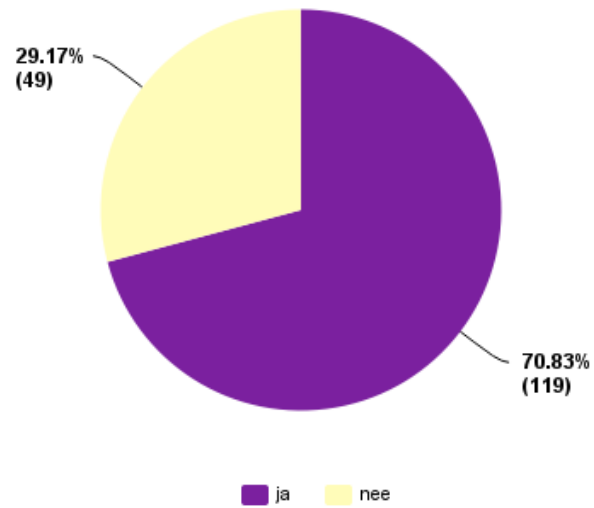
Q10 Wij ervaren als classicisten voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.

Answered: 168 Skipped: 0

Q11 Bij ons op school worden gymnasiumleerlingen gestimuleerd om extra vakken te kiezen

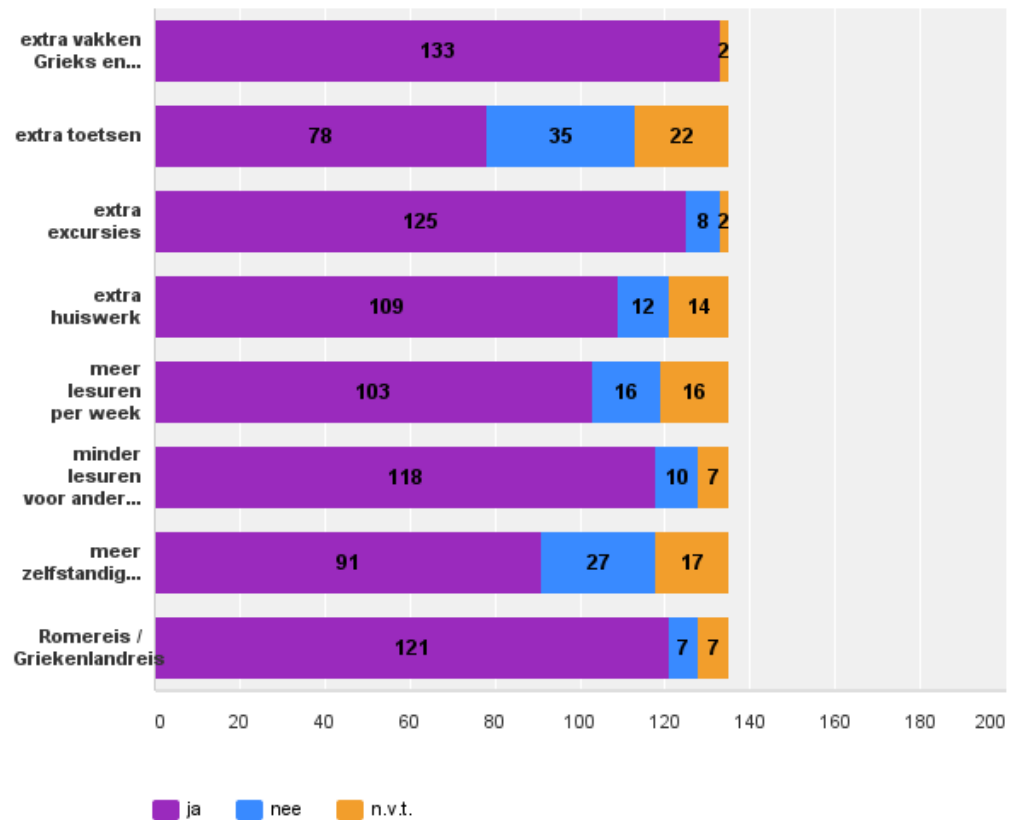
Answered: 168 Skipped: 0

Overzicht van de resultaten BGV-enquête schoolleiding

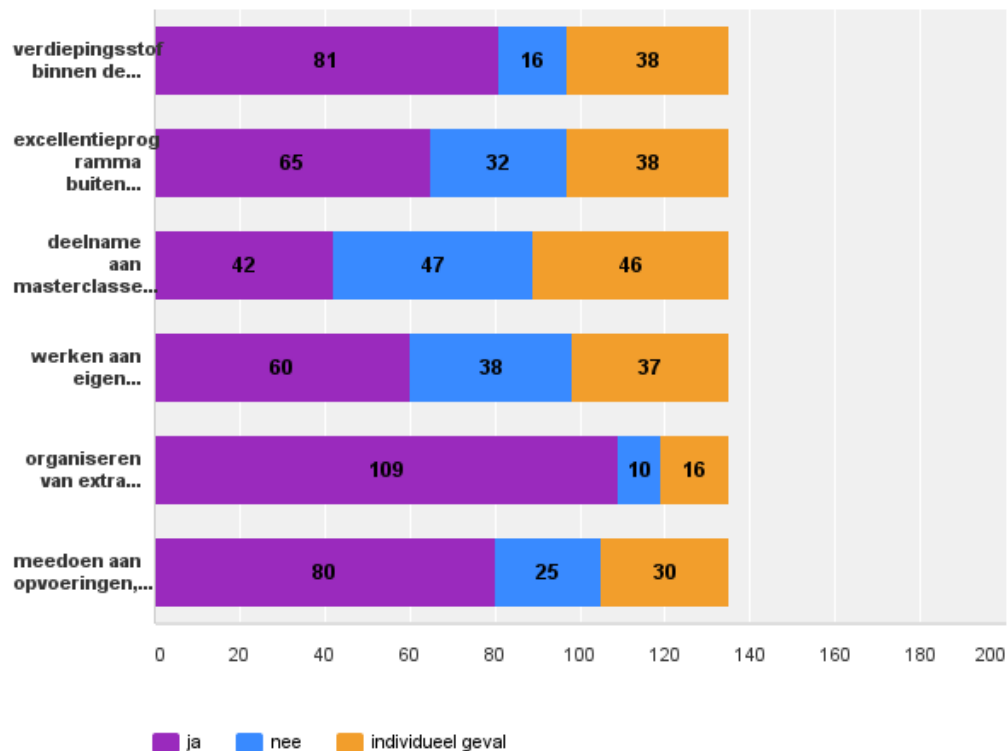
Q1 Ouders en leerlingen weten wat gymnasiale vorming op onze school inhoudt, nl.:

Answered: 135 Skipped: 0

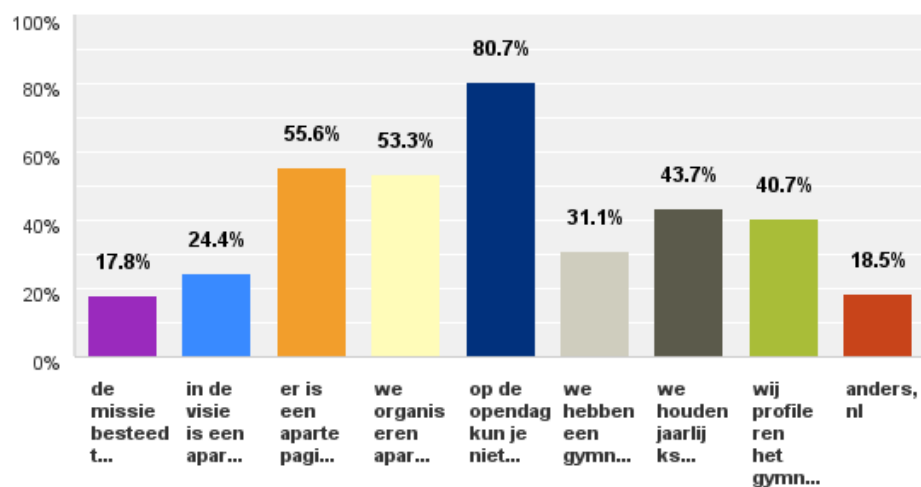
Q2 Welke ruimte voor talentontwikkeling biedt uw school de gymnasiasten?

Answered: 135 Skipped: 0

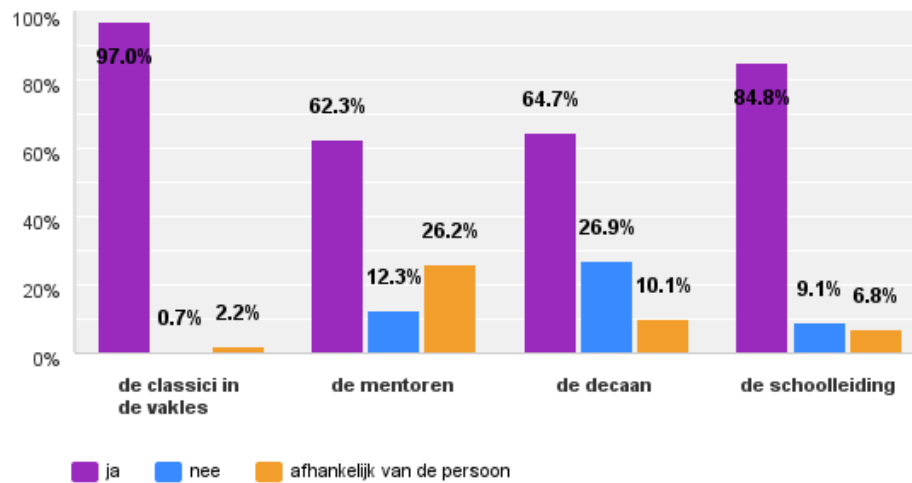
Q3 Wij profileren op onze school het gymnasium, want: (vink alles aan dat voor u van toepassing is)

Answered: 135 Skipped: 0

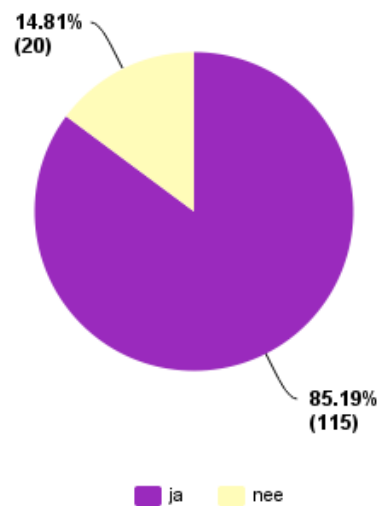
Q4 In de voorlichting wordt de keuze voor het gymnasium gestimuleerd door:

Answered: 135 Skipped: 0

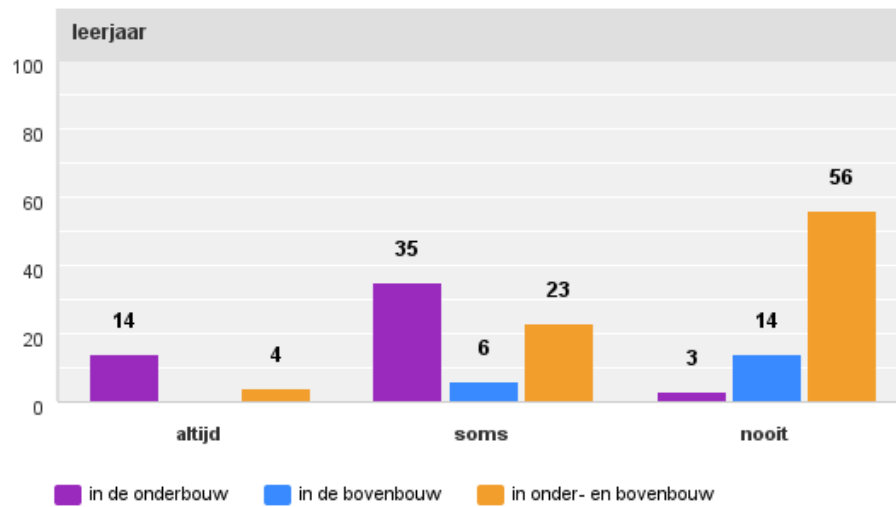
Q5 Bij de bemensing van ons gymnasium kiezen we waar mogelijk voor docenten die affiniteit hebben met het gymnasium.

Answered: 135 Skipped: 0

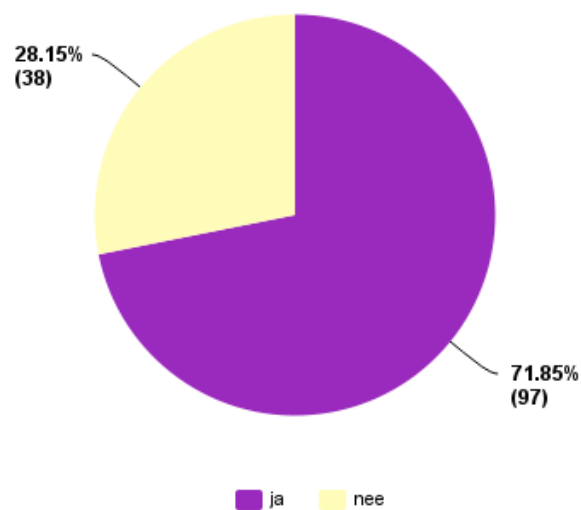
Q6 Het is bij ons staand beleid dat de vwo-docenten onderscheid maken in atheneum- en gymnasiumtoetsen.

Answered: 135 Skipped: 0

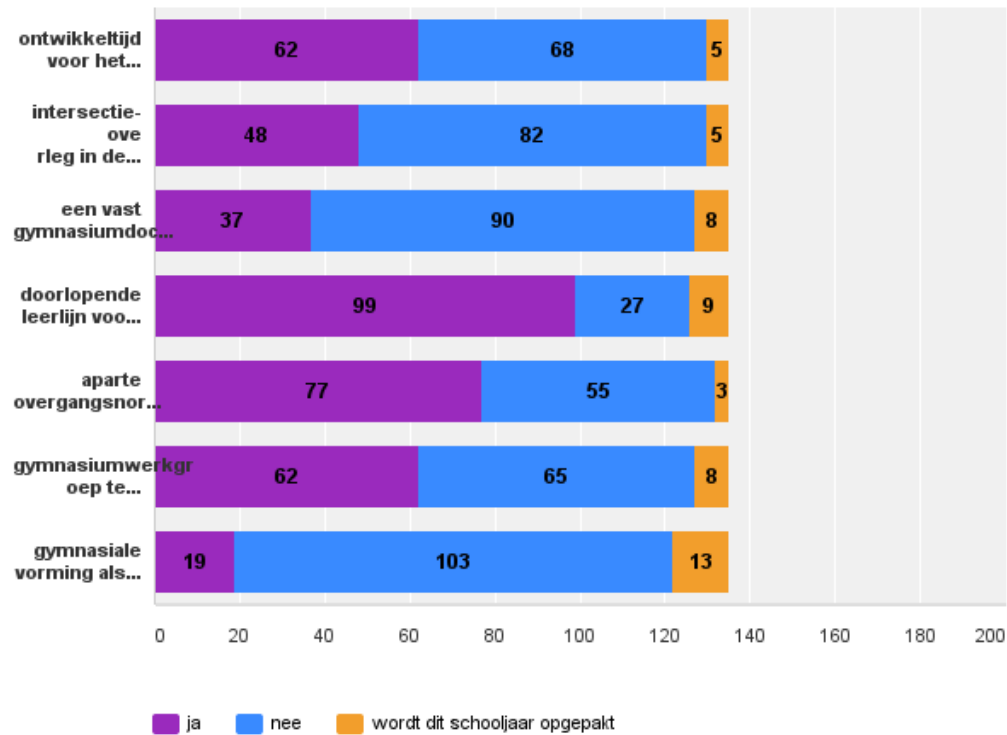
Q7 De schoolleiding houdt jaarlijks gesprekken met de secties, cq. vakdocenten van de gymnasiumafdeling.

Answered: 135 Skipped: 0

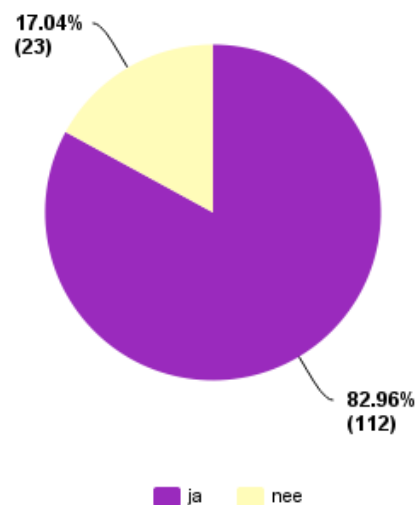
Q8 De schoolleiding bewaakt de kwaliteit van het gymnasium door:

Answered: 135 Skipped: 0

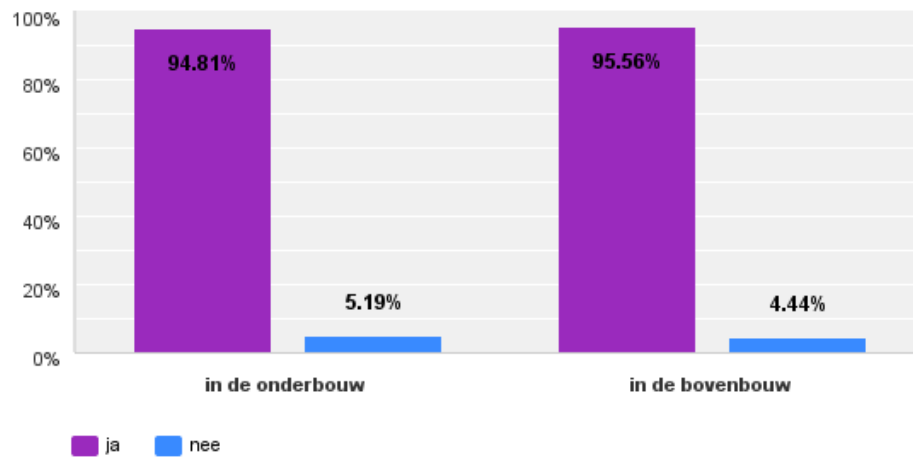
Q9 Op onze school laten wij de collega's klassieke talen volledig vrij in de inrichting van hun onderwijs.

Answered: 135 Skipped: 0

Q10 Wij bieden docenten klassieke talen voldoende ruimte om het vereiste niveau bij leerlingen te bereiken.

Answered: 135 Skipped: 0

Q11 Wij stimuleren gymnasiumleerlingen om bovenop het reguliere programma (een) extra vak(ken) te kiezen.

Answered: 135 Skipped: 0

